

4
КЛАС

**ЛІТЕРАТУРНЕ
ЧИТАННЯ**

**Готуємось
ДО
ДПА 2017**

ЗБІРНИК
ПІДСУМКОВИХ
КОНТРОЛЬНИХ
РОБІТ

За оновленою програмою

Схвалено для використання
у загальноосвітніх навчальних закладах

Видавництво [™] «Підручники
і посібники»

Скачано з www.erudyt.net

Erudyt.net | www.erudyt.net

УДК 373.3
ББК 22.1я721-4
К 66

Редактор Людмила Грибчук
Літературний редактор Людмила Олійник
Дизайнер обкладинки Віталій Нехай

Збірник містить 16 підсумкових контрольних робіт з літературного читання за 4 клас. Зміст контрольних робіт відповідає вимогам чинної програми з літературного читання для 1–4 класів (для шкіл з українською мовою навчання).

Кожна робота складається з тексту для читання і шести завдань до нього, серед яких 3 тестові завдання закритого типу з вибором однієї відповіді із трьох запропонованих варіантів, завдання відкритого типу з короткою письмовою відповіддю, завдання на встановлення відповідності чи правильної послідовності, творче завдання, що потребує розгорнутої відповіді на 4–5 речень.

Оцінювання контрольної роботи за 12-бальною системою здійснюється так: читання мовчки (спосіб і темп) — 3 бали, тестові завдання 2–4 — по 1 балу, завдання з короткою відповіддю, на встановлення відповідності або правильної послідовності — по 2 бали, творче завдання — 2 бали.

ІНСТРУКЦІЯ ДЛЯ УЧИТ

1. До завдань 2–4 подано три відповіді, одна з яких є правильною. У «віконечку» біля правильної відповіді постав позначку. Наприклад:

Познач, хто є головним персонажем оповідання.

- А Петрик
 - Б дідусь
 - В Марічка
2. У завданнях, де потрібно встановити послідовність подій, уписуй потрібні числа в клітинки. У завданнях на встановлення відповідності ліву і праву частини з'єднай стрілочками.
 3. До завдання 7 записи виконай у посібнику, у місці, відведеному після завдання.

Схвалено для використання у загальноосвітніх навчальних закладах комісією з педагогіки та методики початкового навчання Науково-методичної ради з питань освіти Міністерства освіти і науки України
(Лист ІМЗО від 05.08.2016 № 2.1/12-Г-650)

Сапун Г.

К 66 Збірник підсумкових контрольних робіт з літературного читання. 4 клас. — Тернопіль : Підручники і посібники

ISBN 978-966-07-3056-4

Збірник містить контрольні роботи з літературного читання для проведення підсумкових контрольних робіт у 4 класі. Матеріали робіт відповідають вимогам чинних навчальних програм початкової школи і «Системи контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи».

Для вчителів початкових класів, учнів 4 класу.

УДК 373.3
ББК 22.1я721-4

ISBN 978-966-07-3056-4

© Сапун Г., 2016

1. Прочитай уважно текст.

БАБУСИН ОНУЧОК

Чи то соняшник гойднувся біля тину, чи білявий хлопчик заглядає в подвір'я баби Стехи? Старенькій уже важко розпізнати. Сидить вона на ослінчику біля хати. А довкола — зграйка білих ромашок, ніби сузір'я.

— Бабуню, — крутнувся біля неї Андрійко, — послала мати, щоб я обірвав вишні. Ви, мабуть, самі нездужаєте?

— Еге ж, нездужаю-таки, — старенька привітно глянула на сусідського хлопчика.

— Зате я, бабуню, швидко все обірву, — запевняє Андрійко. — Тільки листя посиплеться!

Баба Стеха дріботить до дверей, шукає в сінціку і виносить полотняну торбину. Хлопчик чіпляє її через плече й біжить у садок. Коли бабуся підійшла до розлогої вишні, Андрійко вже хвацько осідлав найвищу гілку. Між зеленим листям тільки сорочка біліє.

— Не гойдайся, онучку, — застерігає старенька, — бо доведеться ловити тебе.

— Не бійтеся! — гукає хлопчик. — Зате мені звідси можна небо дістати!

— Еге ж, — клопочеться старенька. — Небо чи й дістанеш, а от штани залишиш на сучку.

Сидить Андрійко вгорі, обриває стиглі ягоди й думає про бабу Стеху. Хороша вона. Завжди пригощає яблуками та вишнями, не свариться, коли якийсь бешкетник залізе до неї в садок.

Живе вона самотньо, от і роздає гостинці сусідським дітлахам. Андрійко глянув униз. Бабуся зіперлася на палицю, така маленька і суха, як маківка.

— Бабуню, а де ваші внуки?

— Далеко, — хитає головою. — Онучок, як місяченько, один. Мабуть, виріс уже...

— А чому він не їде до вас?

Змовкла. Ще нижче схилилася на палицю.

— Не барися там, Андрійку, — стривожилася. — Дереву вже важко тримати тебе.

Хлопчик хвацько зістрибує на землю. Увесь обмурзаний вишнями. Пузата торбина відтягує йому руку. Баба Стеха полегшено зітхає:

— От і гаразд.

— Прийду до вас і яблука трусити, — каже Андрійко.

— Еге ж. Вночі так гупають, аж у хаті дзвенить.

*1 Літ. читання. 16 варіантів. Збірник підсумкових контр. робіт

— Еге ж. Вночі так гупають, аж у хаті дзвенить.

На ганку хлопчик висипає соковиті вишні у велику емальовану миску.

— Бери, Андрійку. Мені вистачить.

Хлопчик дивиться на стареньку, на сиве її волосся, й раптом каже:

— Бабусю, візьміть мене внуком...

За Володимиром Сенцовським, 295 слів

2. Познач жанр прочитаного твору.

А художнє оповідання Б легенда В народна казка

3. Познач, коли відбувалися події, описані у творі.

А взимку Б навесні В влітку

4. Познач, що цікавило хлопчика.

А чому до бабусі не приїжджають онуки

Б чому бабуся сама не обриває вишень

В що бабуся робитиме з вишень

5. Допиши речення.

Бабуся зіперлася на палицю, така _____

6. Пронумеруй послідовність подій за порядком, викладеним у творі.

Баба Стеха виносить полотняну торбину.

Андрійко осідлав найвищу гілку.

Сидить бабуся на ослінчику біля хати.

На ганку хлопчик висипає вишні у велику миску.

Старенька привітно глянула на сусідського хлопчика.

Хлопчик хвацько зістрибує на землю.

7. Запропонуй інший заголовок до цього твору. Обґрунтуй свій вибір.

1. Прочитай уважно текст.

ПАВУЧКОВІ РУШНИЧКИ

Жив собі в лісі павучок. Над усе він любив ткати рушники. І виходили вони в нього на диво гарні, м'якенькі. Та, на жаль, ніхто з лісових мешканців про це не знав.

Колись він виткав собі звичайнісінького рушника, а ті, гарні, сховав у скриню. Тільки от біда — рушників стало так багато, що й скриня не зачиняється. Доведеться шукати майстра — жука-рогача — нову скриню замовляти.

Але незручно з порожніми руками на очі жукові з'являтися. Доведеться з одним рушником розпрощатись. Довго вагався павучок, якого взяти. А рушники — один кращий другого... Нарешті вибрав, замкнув майстерню і вирушив у дорогу.

На головній лісовій галявині побачив павучок веселе товариство. Взавшись за лапки, комахи водили танок. Посередині кола було видно золотокрилу бджілку. Вона щасливо усміхалась. Тут був і майстер — жук-рогач. Павучок підійшов ближче і зрозумів: товариство відзначало день народження бджілки!

— Іди до нас! — гукнула до павучка іменинниця. — Хутчій!

— Я зайнятий, — спробував був відмовитись павучок.

Але до нього підбіг завзятий мураш, ухопив за лапку — і всі знову полинули в танок.

За хвилину павучок забув про все на світі. Правда, трішки паморочилась голова, проте йому було дуже весело.

Коли ж танок закінчився, біля бджілки з'явилася ціла купка подарунків: прозора парасолька, лозяний кошик, різьблена скринька, полив'яний горщик, золотавий шнурочок...

— Чого ти? — підитовхнув павучка жук. — Давай і свій подарунок.

— Ось візьми, — страшенно ніяковіючи, павучок подав бджілці пакуночка. Та розгорнула й радісно вигукнула:

— Ой, спасибі! Такого гарного рушничка зроду ще не мала!

— А й справді! — погладив подарунок мураш. — Немов з туману зітканий!

— Ти справжній майстер! — сказав метелик. — Рушник пречудовий! Зніяковілий павучок стояв і усміхався, а потім тихо мовив:

— У мене ще кращі є...

— То похвалися! — озвався жук.

Павучок помчав до майстерні, за ним його нові друзі. Відімкнув скриню та й заходився дарувати:

— Це тобі, метелику! А це — мурашеві. Це тобі, жуче!

Відтоді всі комахи почали вмиватися тричі на день, бо втиратися павучковими рушничками було напрочуд приємно!

Марія Пономаренко, 305 слів

2. Познач жанр прочитаного твору.

- А художнє оповідання
- Б авторська казка
- В народна казка

3. Познач, де відбувалися події, описані у творі.

- А у лісі
- Б на полі
- В на березі річки

4. Познач, якою справою займався павучок.

- А ткав рушники
- Б продавав рушники
- В вишивав рушники

5. Допиши речення.

Рушничок, подарований бджілці, був такий гарний, немов _____

6. Пронумеруй послідовність подій за порядком, викладеним у творі.

- Біля бджілки з'явилася ціла купка подарунків.
- Відтоді всі комахи почали вмиватися тричі на день.
- Жив собі в лісі павучок.
- Довго вагався павучок, якого рушника взяти.
- На головній лісовій галявині побачив павучок веселе товариство.
- Зніяковілий павучок стояв і усміхався.

7. Запропонуй інший заголовок до цього твору. Обґрунтуй свій вибір.

1. Прочитай уважно текст.

ЯК ОЛЕСЯ ЗАСНУЛА У КВІТЦІ

Жили собі сестричка та братик. Сестричку звали Олеся, а братика — Василь. Якось каже Олеся братикові:

— Василю, пограймо у піжмурки.

— Добре, — відповідає Василь.

Почали вони жмуритися. Братик заховається — Олеся бігає — не може його знайти. Стало їй прикро, вона сіла й гірко заплакала. Аж тут чує, хтось озивається до неї:

— Чого ти, дівчинко, плачеш?

— Як мені не плакати, — відповіла Олеся. — Коли я заховаюся, Василь мене одразу знаходить, а коли він заховається, я не можу його знайти.

— Я тобі допоможу так заховатися, що Василь ніколи не знайде, — каже тихо голос. — Ось сюди лізь.

Підводить Олеся очі і бачить гарну синю квітку. Глянула на неї й каже:

— Як же я влізу в тебе, коли ти малесенька, прозора та ніжна?

— Дарма, — відповідає квітка. — Простягни вперед руки.

Простягла Олеся руки до квітки, і вона враз почала збільшуватися. Ось сховався в ній один пальчик, ось уже не видно й руки... Нарешті і вся Олеся зручно сіла на дні квітки. Глянула Олеся через пелюсточки — усе навколо таке, наче дивиться вона через синє скельце...

А Василь скрізь бігає, шукає, зазирає за густі кущі... Немає Олесі.

Олеся сидить у квітці, сміється. Чує — до квітки щось летить. Гуде, як літак. Волохате, страшне. Сіло на край пелюсточки, а потім швидко у квітку! Олеся як закричить:

— Боюся!

— Чого ти кричиш? Не бійся мене, я бджілка.

Глянула Олеся — і справді, бджілка. Волохатенька, золотиста.

— А ти не вкусиш мене? — запитала дівчинка.

— Ні. Сиди спокійненько.

Бджілка пролізла на дно квітки. Випустила носика і почала вбирати прозорий нектар. Дівчинці захотілося чогось солоденького. Бджілка запропонувала полетіти у вулик...

Посадила бджілка Олесю за стіл, пригостила запашним медом. Ураз згадала дівчинка про брата.

— Ой, лишенько! Та ж він шукає мене! — та як загукає — Василю, я осьдечки! — і прокинулася...

Василь теж хотів, щоб йому приснилося таке, та не люблять його квіти, бо він їх шабелькою січе. А Олеся доглядає їх.

За Іриною Сенченко, 305 слів

2. Познач, у якому розділі книги можна розмістити цей твір.
 - А «Казки народів світу»
 - Б «Казки українських письменників»
 - В «Українські народні казки»
3. Познач, кому з персонажів належать слова «Сиди лише спокій-ненько».
 - А Олесі
 - Б Василеві
 - В бджілці
4. Познач, чому розплакалася Олеся.
 - А бо не могла відшукати Василя
 - Б бо злякалася незнайомого голосу
 - В бо не хотіла більше гратися

5. Закінчи речення.

Коли Олеся простягла руки до квітки, то _____

6. Установи відповідність між назвами та ознаками предметів.

Скельце	•	прозорий.
Нектар	•	волохатенька, золотиста.
Квітка	•	густі.
Мед	•	синє.
Куці	•	малесенька, прозора, ніжна.
Бджілка	•	запашний.

7. Чому квіти не люблять Василя? Запиши свої поради хлопчиків.

1. Прочитай уважно текст.

ДІДУСЕВА ТАЄМНИЦЯ

Якось бабуся сказала, що в лісі появилися гриби.

— Сьогодні, діти, дома сидіть. Буде дощ, — порадив дідусь.

— Де ж він візьметься, як на небі ані хмаринки? — запитав я.

Не послухали ми дідуся, пішли в ліс.

Раптом налетіла чорна хмара, замиготіли блискавки, загуркотів грім! У лісі стало темно. Потім дощ линув.

— Чи не казав я вам: буде гроза? — дорікнув дідусь.

Через кілька днів він погукав нас і звелів віднести в сарай корито з пір'ям, бо вітер, мовляв, роздмухає його.

— Вітру ж нема, дідусю, — спантеличено розвів я руками.

Незабаром піднявся сильний вітрюга.

— Ромчику, а як дідусь вгадує, яка буде погода? — дивувалася Оксана.

Я і сам не міг зрозуміти.

— Бо він чарівник, — сказав, аби щось сказати.

Оксана пильно придивлялася до дідуся. А коли дідусь знову заговорив про погоду, Оксана запитала його:

— Де ви узнаете про погоду? Хто вам про неї каже?

— Багато хто. Ось бджілки кажуть, пташки...

— То ви, дідусю, чарівник? — допитувалася вона.

Дідусь голосно зареготав:

— Хочете, вас навчу, як бути чарівниками?

І повів нас на пасіку.

— Бачите, не вилазять бджоли? — показав на вулик. — Тому що сьогодні буде гроза. Хоч небо зараз чисте, і сонце світить, а гроза все одно буде. Бджілки відчують це і не вилітають з вулика, щоб не попасти під дощ. Мурашки також відчують негоду. Бігають коло мурашника, бояться далеко заповзати.

— Що ж вам небо розкаже? — поцікавилася Оксана.

— А ви приглядайтесь до нього. Учора ввечері сонце за хмари зайшло. Це прикмета на дощ. А коли захід червоний, то на вітер.

Дізналися ми, що й хмари на небі не завжди однакові і мають свої назви. Купчасті — на гарну погоду, а перисті — на негоду. Навіть по росі, по райдузі, по тому, як ластівки літають — низько чи високо, і по тому, як дим з димаря йде, можна вгадати погоду. Чима-

ло є всяких прикмет. Треба лише підмічати їх і запам'ятовувати, тоді кожен зможе стати «чарівником»...

За Борисом Комаром, 302 слова

2. Познач, у якому розділі книги можна розмістити цей твір.
 - А «Цікаві пригоди твоїх ровесників»
 - Б «Природа нам про все розповідає»
 - В «Рости книголюбом»
3. Познач, кому з персонажів належать слова «Він чарівник».
 - А дідусеві
 - Б Оксані
 - В Ромчикові
4. Познач, що дивувало Оксанку.
 - А як дідусь вгадує, яка буде погода
 - Б як дідусь став чарівником
 - В як вітер може роздмухати пір'я
5. Закінчи речення.

Діти повернулися додому без грибів, бо _____

6. Установи відповідність між назвами та діями предметів.

Гриби •	• роздмухає.
Сонце •	• замиготіли.
Вітер •	• появилися.
Дощ •	• загуркотів.
Блискавки •	• світить.
Грім •	• линує.

7. Запиши, що цікавого про передбачення погоди ти дізнався(-лася).
- _____
- _____
- _____
- _____
- _____

1. Прочитай уважно текст.

ЯКБИ ВСЕ БУЛО ІНАКШЕ...

Каченятко Умчик має хорошого друга — кошеня Мурчика. Якось грілись вони удвох на сонечку. Каченя було дуже сумне. Мурчик ніколи його таким не бачив.

— Якби все було інакше, — зітхнуло каченя.

— Що ти маєш на увазі? — запитав Мурчик.

— Якби я вмів високо літати, якби мої батьки ніколи не від'їжджали надовго, якби вони грались зі мною, якби ніколи не сварились і ще багато «якби»...

Друг відповів:

— Умчику, життя — це темні й світлі смуги. Ти бачиш тільки темні. Тобі потрібно навчитись бачити і світлі, тоді почуватимешся чудово. Якщо бачити тільки темні смуги, завжди буде погано. Навчись вибирати.

— Я хочу, щоб мені було добре, але не знаю, як це зробити, — зітхнув Умчик, — Навчи мене, Мурчику.

Умчик здивувався, коли почув, що неприємні думки можна відігнати, якщо захотіти. Йому дуже захотілося дізнатись, як це можна зробити. Умчик чекав, коли вірний товариш його цього навчить.

— Ти, Умчику, кажеш: «Якби я вмів літати, якби тато й мама не від'їжджали надовго, якби вони більше гралися зі мною, якби не сварились». Це все — темні смуги у твоєму житті, тому що ти починаєш свою думку зі слова «якби». Спробуй подумати інакше.

— Це як? — запитав Умчик.

— Дуже просто. Ти збирав коли-небудь ягоди?

— Так.

— І клав до кошика найкращі, соковиті плоди. А зів'ялі, почорнілі, гнілі або зелені оминав.

— Як же інакше?

— От і думки мають бути тільки приємними, тоді завжди буде весело. Говорити треба замість «якби» слова «навіть якщо», або «в будь-якому випадку». Спробуй, це допоможе. Інколи доводиться повторювати ці слова багато разів, доки настрої не покращиться.

Умчик став повторювати — і повеселішав, усе навкруги змінилося.

— Я зрозумів! — зрадів він, — Навіть якщо я не вмю літати, у мене є надійний друг, з яким я можу гратись! Навіть якщо батьки довго на роботі працюють, вони все одно пам'ятають про мене і люблять мене.

- Ти, Умчику, здібний учень! — сказав Мурчик.
— А ти хороший товариш, — сказав Умчик.

Лариса Козіна, 303 слова

2. Познач, про що цей твір.
- А про культуру спілкування
 - Б про вміння збирати ягоди
 - В про те, як навчитися радіти життю

3. Познач, чому Умчик сумував.
- А бо було дуже спекотно
 - Б бо хотів, щоб усе було інакше
 - В бо в нього не було вірного друга

4. Познач, що здивувало Умчика.
- А неприємні думки можна відігнати
 - Б друг не хотів з ним гратися
 - В Мурчик почав малювати білі й чорні смуги

5. Закінчи речення.

За порадою друга Умчик мав навчитися _____

6. Пронумеруй послідовність подій за порядком, викладеним у творі.

- 1. Одного разу грілись друзі вдвох на сонечку.
- 2. Мурчик запропонував подумати інакше.
- 3. Усе навкруги для Умчика стало затишним, приємним, милим.
- 4. Каченя було дуже сумне.
- 5. Умчик назвав Мурчика хорошим товаришем.
- 6. З нетерпінням чекав Умчик, коли ж вірний товариш його навчить.

7. Поміркуй, чи можна назвати Умчика і Мурчика справжніми друзями. Напиши про це 4–5 речень.

1. Прочитай уважно текст.

ПІД КРИГОЮ

— Бр-р! Як холодно! — Маленький окунець аж здригнувся. Не дуже-то гріє риб'яча кров.

— Холодно, час уже укладатися на зиму, — сказала йому мама. — Усі окуні відшукали затишну яму й уможуються в ній.

Але окунець не послухався, поплав від мами. Невдовзі він побачив плітку й краснопірку. Плітка сказала:

— Добре коропам, про них люди піклуються. Їм для зимівлі ставки викопали, в солоному розчині викупали, щоб ніяка нечисть на них не заводилась.

— Ач яка шана! — покрутилася краснопірка.

— А вони ще й не задоволені, — вела далі плітка. — А нам треба самим про себе подбати. Приєднаюсь до якоїсь риб'ячої зграї. Пошукаємо зручного місця та полягаємо спати, бо вже й плавати важко.

Окунець відчув, що йому теж важко плисти, і вирішив підплисти до поверхні, трохи подихати. Але що це? Річка вкрита холодною кригою. Окунець збентежився. Тут підплив його дружок, ровесник.

Маленькі окунці попливли до ополонки. Тут вони побачили старого коропа. Він жадібно дихав. Та раптом щось блиснуло, короп затріпотів хвостом, став у воді сторчака й умить зник. Це він таки потрапив на гачок до рибалки.

Окунцям стало моторошно.

— Тікайте, хлопці, мерщій звідси, — мовив старий йорж, пропливаючи повз них. — Хіба ви не знаєте, що крізь ці ополонки рибалки взимку ловлять рибу? Іноді риби не вистачає повітря на глибині, і вона підпливає сюди освіжитися. Краще вже до весни спатиму, як усі порядні риби.

Окунці й собі втекли від ополонки. Справді, чого вештатися під кригою? Вода холодна, риб майже не видно, навіть розбійницьких щук. Можна було б вільно плавати. Але важко дихати. Недарма позалягали риби в ямах і сплять.

У затоці в найглибшій ямі, біля кручі, улаштувалися великі соми. А дрібненькі риби полягали шарами на них. Соми й уваги на це не звертають і не поворухнуться. Може, їм ліньки, а може, міцно поснули.

— Повертаймо до мами, — мовив маленький окунець. — Мабуть, і нам треба заснути. Щось важко й нецікаво плавати взимку. Почекаймо, поки пригріє сонечко!

За Оксаною Іваненко, 305 слів

2. Познач, про що цей твір.
- А про зимівлю риб
 - Б про безпечну поведінку на кризі
 - В про те, як окунець знайшов друга
3. Познач, чому окунцеві було важко дихати.
- А бо поруч пропливала щука
 - Б бо під кригою мало повітря
 - В бо він заплив у глибоку яму
4. Познач, що трапилося зі старим коропом.
- А він міцно заснув
 - Б він порозганяв дрібненьку рибу
 - В він потрапив на гачок
5. Закінчи речення.

Йорж порадив окунцям утікати від ополонки, щоб _____

6. Пронумеруй послідовність подій за порядком, викладеним у творі.

- Окунець раптом відчув, що йому теж важко плисти.
- Маленькі окунці побачили біля ополонки дикого коропа.
- Окунець не послухався, поплив від мами.
- Його дружок, ровесник, запропонував плисти до ополонки.
- Окунці й собі втекли від ополонки.
- Окунець побачив плітку й краснопірку.

7. Що цікавого про життя риб ти дізнався (-лася)? Напиши про це 4–5 речень.

1. Прочитай уважно текст.

ХИТРИЙ ОГІРОК

У нас на городі виріс огірочок та такий хитрий! Хитріший за Наталочку, яка його посадила.

А було так. Усі діти дитячого садка допомагали бабусі-сторожисі садити город. Саджали малюки насінинки в горщечки, потім висаджували на грядки. Поливали сходи водою з пляшечок. Дуже зручно — кожний принесе на грядку пляшечку з водою і поливає: хто буряки, хто моркву, хто капусту.

І дітям цікаво, і рослини радіють.

Наталочка та її подружки поливали огірочки. Дівчаткам подобалося, що квіти у них золотенькі.

Раптом покликали дітей у групу. Наталочка швидко побігла і забула на грядці пляшку з водою. Так і залишилася лежати пляшка шийкою до квітучих огірків.

Наступного дня діти поїхали відпочивати в табір у соснові ліси, на світлу річку. А повернулися аж через місяць.

Пішли на город. Ой, скільки тут всього виросло! І червоні буряки, і зелена капуста, і жовті гарбузи. А скільки огірків! Тепер вже не впізнаєш, де свої, а де чужі. Все листя поперепліталось — угадай, хто що саджав, хто поливав.

Але бабуся-сторожиха знала, де була Наталоччина робота, покликала дівчинку, сміється і говорить:

— Наталочко, помилуйся своїм огірочком!

— А де він?

— Ось, подивися.

Подивилася Наталочка... Оце так диво! Лежить на грядці забута нею пляшка, а в ній огірок, та такий величезний, що всю пляшку зайняв.

— От як зручно влаштувався! — сміється бабуся.

А діти стоять і не можуть зрозуміти, як же такий величезний огірок міг влізти у вузьку шийку пляшки.

— Наталочко, Наталочко, як же це ти виростила огірок у пляшці?

А Наталочка й не знає, тільки руками розводить:

— Я нічого... Це він сам туди заліз! Я б так не залізла.

Ну й хитрий огірочок! Такого навіть їсти шкода. Зірвали його з грядки і помістили в кімнаті біля акваріума.

І хто б не заходив до кімнати, усі дивилися на огірочок у пляшці й сміялися. Дуже він поважно там сидить, а як заліз — не каже. Такий хитрий...

Як він потрапив у пляшку?

За Яковом Пінясовим, 305 слів

2. Познач жанр прочитаного твору.

- А казка
- Б легенда
- В оповідання

3. Познач, що робили малюки.

- А допомагали бабусі-сторожисі садити город
- Б допомагали кухарям чистити картоплю
- В допомагали виховательці збирати урожай

4. Познач, що найбільше здивувало дітей.

- А на городі вирости велетенські гарбузи
- Б грядки заросли бур'янами
- В огірок опинився у пляшці

5. Допиши речення.

Дітей не було в садку цілий місяць, тому що _____

6. Пронумеруй послідовність подій за порядком, викладеним у творі.

- Наступного дня діти поїхали відпочивати в літній табір.
- Наталочка та її подружки поливали огірочки.
- Зірвали огірочок з грядки і помістили в кімнаті біля акваріума.
- Бабуся-сторожиха покликала дівчинку.
- Саджали малюки насінинки в маленькі горщечки.
- Наталочка побачила на грядці забуту пляшку.

7. Напиши, як огірок потрапив у пляшку (4–5 речень).

1. Прочитай уважно текст.

НЕСЛУХНЯНИЙ ГАРБУЗИК

Ох і неслухнянець же він! Ополудні, коли вся родина дрімає, він починає качатися з боку на бік, шарудіти. Врешті висовується з-під захистку і не мигаючи дивиться в небо.

— Що ти там побачив? Сонце ж голівку тобі напече, — бубонить мама.

— Не напече, — відказує малюк. — А подивіться-но, яке воно красиве! Немов величезний золотий Гарбуз!

— Отаке придумав! Капелюшок надінь, — просить мама...

Прокинулись Гарбузи, а від Гарбузика тільки місце тепленьке.

— Де це наш неслухнянець? Чи не викинув знову якого коника? — стурбувався тато Гарбуз.

— Може, він з Огірочком грається... — мовила Гарбузиха. Але ні Огірочок, ні Динька Гарбузика не бачили. Гарбузиха пошелестіла городом, аж тут Огірочок услід:

— А он він! Ондечки! Угору подивіться!

Глянули — і за свої гарбузячі голови вхопилися. Гарбузик виліз на повітку, гойдається...

— Ой, упаде, ой, лишенько! — сплеснула долоньками Гарбузиха.

— Ось я йому!.. Нехай тільки додому приїде! — насупився Гарбуз.

— Чого ви бідкаєтесь? Погойдається та й на землю спуститься. А що ж йому — під вашими боками цілі дні вилежуватись? — заспокоював їх чубатий Соняшник.

Але ж Гарбузика треба було рятувати. А як? Може б, клопітлива Бджола допомогла? Вона колись пилоч з гарбузових квітів брала.

— Хоч Гарбузик і малий, але сама я не порятую його, — про-дзижчала Бджола.

І майнула до пасіки. За якусь мить сила-силенна золотавих вертольотиків закружляла над повіткою. Ледве зняли вони Гарбузика, натужно ревучи, пронесли над городом і опустили поряд із схвильованими Гарбузами.

Гарбузиха так зраділа, що й не нападалася на неслухнянця, гладила його по голові. Тато Гарбуз тільки покахикував:

— А якби впав?

Гарбузик винувато прикип під теплими боками в тата й мами. «Звичайно, шкода, що наполохав усю гарбузячу родину, — думав

він. — Але ж із повітки так далеко видно! І весь город як на долоні, і левада... А якби вилізти на височенну тополю, що біля тину, то ще далі можна роздивитися...» А що, й вилізе! І знову всі казатимуть, що Гарбузик — неслухняний. А може, він просто допитливий?

Василь Чухліб, 304 слова

2. Познач жанр прочитаного твору.

- А народна казка
- Б літературна казка
- В байка

3. Познач, за чим любив спостерігати Гарбузик.

- А за рослинами на городі
- Б за бджілками
- В за Сонцем

4. Познач, кого автор називає неслухнянцем.

- А Огірочка
- Б Гарбузика
- В Соняшника

5. Допиши речення.

Гарбузик виліз на повітку, тому що _____

6. Пронумеруй послідовність подій за порядком, викладеним у творі.

- Золотаві вертольотики зняли гарбузика.
- Гарбузика пощелестіла городом.
- Гарбузик не мигаючи дивиться в небо.
- Гарбузик винувато принишк під теплими боками в тата й мами.
- Гарбузик гойдається на повітці.
- Гарбузик мріє вилізти на тополю.

7. Які вчинки гарбузика ти осуджуєш? Напиши про це 4–5 речень.

1. Прочитай уважно текст.

СІРЕ ЗАЙЧЕНЯ

Батько прийшов додому й скликав усіх нас до купи. Він щось тримав у картузі й хитро всміхався.

— Ну, діти, дивіться, — сказав батько. З картуза на лаву талапнулося щось маленьке, сіре, пухнасте. Воно розчепірило лапки, мов на льоду, а вушка злякано прищулило.

— Руками не чіпайте! — застеріг батько.

Ми зачаровано дивилися на зайченя, яке боялося ворухнутись. Тільки світило блискучими оченятами, тільки тремтіло.

— Йду я околицею, а воно візьми й вискочи переді мною на стежку. Я й накрив картузом і приніс додому, щоб ви подивились.

А ми ще ніколи так близько не бачили зайченят!

Тільки чому воно завмерло на лаві, чому не побіжить? Чи тому, що маленьке й не навчилось бігати, чи тому, що нас боїться?

— Нагодуйте молоком, — порадив батько, — воно їсти хоче.

Блюдечко з молоком підсунули зайченяті під самісінький носик, тільки воно чомусь і не глянуло. Можливо, тому, що зайці зовсім не п'ють молока, бо хто ж поїтиме їх молоком у полі чи в лісі?

Принесли трави, поклали коло блюдечка, але воно й не понюхало.

— В неволі не їстиме, — сумно сказав батько. — Доведеться випустити його. Підемо в поле.

Вже вечоріло, коли опинилися на околиці села.

— Отут воно мені й попалося, бідолашне...

Батько зігнувся, розтулив свого картуза, й маленьке зайченя випало на стежку. Думали, що зразу дремене, а воно сиділо й злякано щулило вуха.

— І тут боїться, — сказав батько. — Давайте відійдемо вбік.

Відійшли, стали віддалік, цікаво стежачи.

Зайченя ворухнуло передніми лапками — й таки стрибнуло. М'яко, легенько стрибнуло, наче й не вірило в свою волю. Й скоро зникло у вівсі.

— Хай біжить, — сказав батько. — Мабуть, зайчиха вже зачекалась.

Після того дня ми дуже часто згадували своє зайченя. Думали — як-то воно там у полі бігає? Чи вже виросло?

Й коли проходили по стежці, де випустили його на волю, то все приглядались — а може, пощастить побачити знайоме зайченя? Й чомусь думалося — чи впізнає воно нас?

Так хотілося, щоб упізнало!

Євген Гуцало, 304 слова

2. Познач жанр прочитаного твору.

- А оповідання
 Б наукова стаття
 В літературна казка

3. У чому батько приніс зайченя? Познач.

- А у картузі Б у кишені В у торбинці

4. Чим діти намагалися нагодувати зайченя? Познач.

- А морквою, бурячками
 Б капустою, листям
 В молочком, травою

5. Закінчи речення.

Батько узяв зайченя додому, щоб _____

6. Покажи стрілочкою слово, яким закінчується прислів'я, що найточніше висвітлює головну думку твору.

Величається, як заєць	•	• в неволі.
Полохливий заєць і пенька	•	• долю.
Нема віршої долі, як жити	•	• хвостом.
Лаяв заєць вовка, тільки вовк того	•	• ворога.
Здобули воду — відшукали	•	• не чув.
Друг-боягуз гірший від лютого	•	• боїться.

7. Запиши, чому, на твою думку, діти часто згадували зайченя.

1. Прочитай уважно текст.

ВІЛЬХА

Про те, що дерева й трави кожний по-своєму насіння розсіває, Павлику відомо давно. Жолуді, наприклад, сойки та миші разносять у схованки по лісах і перелісках. Насіння сосни і ялини, ніби вертольотики, за вітром розлітається. Вітер разносить насінини-парашутики кульбаби, іван-чаю. Високій траві-чистотілу з дрібними жовтими квітками — руді мурахи розселятися допомагають. Лопух і череда своїми колючками за звірині шубки вчепитись намагаються. Траплялося Павлику бачити, як квіти розрив трави вистрілюють своє насіння на кілька метрів. А ось, чому вільха завжди понад ручаями та річками росте, Павлик не відразу зрозумів.

Він думав, що це дерево воду любить, і тому тільки на берегах боліт та річок селиться. Але з'ясував, що це не зовсім так.

Жив у Павлика вдома чиж. Прокладався він раніше від усіх, вмощувався у Павлика на подушці і починав свою дзвінку пісеньку: «Ціві-тів, тіві-ців!».

Їв він просо та конюшину, але над усе любив вільхові шишечки. Тому Павлик підвішував шишечки у клітці на жердині, і чиж, перекинувшись головою вниз і вчепившись лапками за дротяну стелю, вилущував дзьобом круглі зернята.

Якось весною зібрався Павлик до гаю. Він довго брів уздовж струмка. Набив повні кишені вільховими шишечками.

Вдома хлопчик висипав здобич у великий пакунок, а кілька шишечок у клітку ловав. Чиж спостерігав за Павликом з книжкової шафи. Він підлетів до відчинених дверцят, тицьнув дзьобом у шишки раз, удруге і повернувся на шафу. Павлик здивувався: «Ласощі чомусь не сподобались!» Витрусив він на долоні кілька шишечок і раптом помітив — шишечки розкрилися, і ніякого насіння там уже нема.

Виявилося, що в ніч, коли почала прибувати вода в струмку, вільхові шишечки розкрилися і крихітні горішки-зернятка загойдалися на хвилях. Тепер вони будуть плисти за течією, поки вода не почне спадати. Тоді зернята затримаються десь на лузі, там і проростуть. Мине кілька років, і зашумить у цьому місці новий вільховий гайок. Вільха — дерево невибагливе, росте швидко, і деревина її для всякого діла придатна.

За Анатолієм Морозовим, 305 слів

2. У якому розділі книги для читання можна помістити цей твір?

- А «Оповідання про дитячі оказії»
 Б «Сторінки з книги природи»
 В «Усна народна творчість»

3. Познач, хто жив удома в Павлика.

- А канарка
 Б папужка
 В чиж

4. Чим над усе любив ласувати чиж? Познач.

- А хлібними крихтами
 Б вільховими шишечками
 В молодю травичкою

5. Допиши речення.

Пташці не сподобалися ласощі, бо _____

6. З'єднай стрілочками, як розповсюджується насіння різних рослин.

Сойки та миші розносять	•	•	лопухи і череда.
За вітром розлітається насіння	•	•	кульбабки та іван-чаю.
Руді мурахи допомагають розноситися	•	•	розрив-трави.
За звірині шубки чіпляються колючками	•	•	жолуді.
Вистрілюють насіння на кілька метрів квіти	•	•	чистотілу.
Вітер розносить насіння парашутики	•	•	сосни і ялини.

7. Напиши, що тебе найбільше зацікавило в тексті. Поясни чому.

1. Прочитай уважно текст.

СИЛОМІР

У неділю приїхав до мене з села двоюрідний брат Федько. Пішли ми з ним до парку погуляти. Аж тут бачимо — юрба хлопчаків. Ви-являється, поставили в парку силомір, і кожен хоче свою силу показати. Гупають по гумовому кружку дерев'яним молотком, але рідко хто до середини шкали стрілку підбиває.

— Давай і ми спробуємо, — кажу Федькові.

— Давай, — згодився він.

Стали ми в чергу, чекаємо. Дивлюся я на Федька — якась не-спортивна в нього фігура! Не те що в мене. От я й питаю:

— Федю, а ти займаєшся спортом?

— Аякже, — впевнено каже він. — Води з колодязя принести чи дров нарубати — завжди я!

— Ха, рубати дрова — хіба це спорт? — сміюсь я. — От я спортом займаюся по-справжньому! Гантелі вижимаю, еспандер розтягую, з «грушею» працюю... В тебе хоч «груша» є?

— Є аж дві в садку. Одна цього року взохла, а друга, лимонка, ще родить.

— Та я не про дерево тебе питаю, а про боксерську «грушу»! Бачив, у мене в коридорі мішок з піском висить? Ото і є «груша». Я на ній удари відпрацьовую. Ось зараз дійде наша черга, побачиш, який у мене удар!

Нарешті підійшла наша черга. Взяв я молоток у руки, розмахнувся і як вдарю по кружку! Стрілка більш як до половини підстрибнула.

— Отак! — кажу Федькові. — А тепер спробуй ти. Побачиш, наскільки в мене сильніший удар!

Він нічого не відповів, а лиш поплював на долоні, взяв молоток, розмахнувся і вдарив по кружку.

— Ого! — загукали хлопчаки. Дивлюсь — а стрілка аж на вершечку шкали опинилась!

Не чекав я такого!

— Ну й ударчик у тебе! — кажу. — Як це тобі вдалося стрілку аж під верх підбити?

Федько усміхнувся.

— А я уявив собі, — каже, — що у мене в руках не молоток, а сокира, а то не гумовий кружок, а сучкувате поліно, і мені конче треба

його розколоти!.. Ну, що, ще по разу спробуємо?

— Ні, — кажу, — краще ходімо купимо морозива...

Анатолій Савчук, 301 слово

2. Познач, де відбувалися описані події.
 - А на стадіоні
 - Б у парку
 - В у селі
3. Що не сподобалося оповідачеві? Познач.
 - А те, що у Федька неспортивна фігура
 - Б те, що до силоміра була черга
 - В те, що молоток був дерев'яним
4. Познач, яким за характером був Федько.
 - А самовпевненим, упертим
 - Б нахабним, хитрим
 - В скромним, працьовитим
5. Закінчи речення.

Хлопчаки зібралися біля силоміра, щоб _____

6. Пронумеруй послідовність подій за порядком, викладеним у творі.

- Нарешті підійшла наша черга.
- Федько усміхнувся.
- Пішли ми з Федьком до парку погуляти.
- Федько нічого не відповів, а лиш поплював на долоні.
- Не чекав я такого!
- Стали ми в чергу, чекаємо.

7. Чому Федько показав найкращий результат? Напиши про це 4–5 речень.

1. Прочитай уважно текст.

БАБИК

Одного разу батьків знайомий мисливець подарував мені свистик, яким на полюванні приманюють качок. Мені було весело: я в нього дув і уявляв себе то качкою, то мисливцем, який на качок полює. В такому гарному настрої, з таким гарним свистиком (тепер я знаю, що зветься він — вабик) виходжу на вулицю і ну в нього дути.

Проте ніякі качки на мій погук не прилетіли. Але я думав, що коли є свистик, то мають бути й качки.

Повз мене проходив наш двірник із лопатами й ломом у руках. Він поцікавився, чи хочу я допомогти йому колоти лід. Знічев'я я погодився.

Двірник колов лід, а я скидав шматки в отвір каналізації, коли вийшло ще кілька хлопців і заходилися нам помагати. Коли всі трохи потомились і відклали лопати, я хістав вабик і задудів у нього. Хлопці зразу ж почали просити подудіти й собі.

Я помітив, що вабик мій формою нагадує човника, й почав пускати його в струмку, що тік з гірки під одну з кучугур. Ми розважалися, поки вабик під тією кучугурою й не зник. Мені його стало дуже шкода і я заплакав. Хлопці стали довбати злежаний сніг у тому місці. Я приєднався до них, та все було марно.

Врешті хлопці порозходились. Я піднімався по сходах і думав: яка користь із такого вабика якщо він тільки горобців лякає? За весь час, що ми дуділи, до нас не те що качка, а й ворона чи там інший якийсь птах не підлетів. Мабуть, то був попсований вабик, а раз так, то мені його ніскільки не жаль.

Наступного дня тато підійшов до вікна і раптом радісно загукав: «Дивіться!» — і показав рукою в небо.

Підбігла й мама, і ми побачили маленькі цяточки вдалині.

— Дикі качки до нас повертаються, — посміхнувся тато. — От тепер уже справжня весна.

— Значить, вони почули мене, почули! — закричав я на всю кімнату.

— Почули, — хитнула головою мама.

За Ярославом Стельмахом, 301 слово

2. Познач, де відбувалися описані події.

- А у дворі будинку
- Б у лісі
- В на озері

3. Що подарував хлопчикові мисливець? Познач.

- А рушницю
- Б свистик
- В лопату

4. Познач, яким за характером був хлопчик.

- А лінивим, нещирим
- Б безтурботним, товариським
- В хитрим, байдужим

5. Закінчи речення.

Хлопчик не шкодував, що вабик зник під кучугурою, тому що _____

6. Пронумеруй послідовність подій за порядком, викладеним у творі.

- Хлопці зразу ж почали просити подудіти їм собі.
- Мисливець подарував мені свистик.
- Я думав, що користі з такого вабика немає.
- Тато підійшов до вікна і показав рукою в небо.
- Ми розважилися, поки вабик не зник під кучугурою.
- Знічев я погодився допомогти двірникові.

7. Чи справді качки повернулися тому, що почули звуки вабика? Напиши про це 4–5 речень.

1. Прочитай уважно текст.

ЗНАХІДКА

Розімлівши на останньому осінньому сонці, Найда раптом прокидається. Його ніздрі вловлюють якийсь дивний запах. Найда стріпнув покаліченим вухом. Хотів знову заснути, але не виходило. Той котячо-мильно-цукерковий запах будив і непокоїв. Найда потрюхав до школи — чекати Миколку.

А от і він! Балакає з якоюсь маленькою Дівчинкою в патлатій шапці з нашитими ведмежими вушками. Виявляється, Дівчинка заблукала. Її очі почервоніли від сліз. Миколка просить, щоб Дівчинка не нюняла, бо він знає, де вона живе, і заведе її додому. Але Дівчинка заливається ще дужче:

— Моя Терточка!!!

Миколка подумав, що Дівчинка вийшла гуляти з терткою. Спочатку загубилась тертка, а потім і сама Дівчинка.

— Вона, мабуть, втопилася в калю-у-ужі! — аж заходиться плачем малявка.

Миколка попорпався дрючком у калюжі, але там — тільки прогниле, ще, мабуть, торішнє, листя. Хлопчик знав, де можна знайти всякі тертки. Тому він узяв Дівчинку за руку, покликав Найду і вони рушили на Пустирище. Усяких терток і різного непотребу там валялося чимало.

— Ні-і-і! — заламує руки Дівчинка. — Терточка — це мій хом'ячо-о-ок!

— Тьху, з тобою разом! — не знає Миколка, сердитись чи сміятись.

Але Найда знає, що робити. Він поспішає туди, де зо дві години тому так і не спромігся заснути.

Ось він, запах! Як відразу не здогадався? Мильно-цукерковий — бо Дівчинин. Котячий — бо чим іще, як не котами, для нормального пса можуть пахнути миші? І ким же, як не звичайною мишею, є хом'як?!

Найда переможно гарчить і кличе Миколку з Дівчинкою.

Ось вона, Терточка: забила під сухе лопушиння і тремтить. Миколка визволяє хом'ячиху, оббирає від реп'яхів і подає Дівчинці. Дівчинка стрибає від радості й цілує Терточку. Найда стрибає від радості й лизькає Миколчину руку. Миколка теж радий, але рятівникам не личить того виказувати.

— Гайда, ми з Найдою проведемо вас додому! — супиться Миколка. Найда згідливо помахує хвостом і біжить уперед.

— Швидше чеберяйте! — підганяв Миколка Дівчинку з хом'ячком. — Уже смеркає!

За Мариною Павленко, 296 слів

2. Познач, у якому розділі книги для читання можна розмістити цей твір.

- А «Сторінки з книги природи»
- Б «Життя і справи твоїх ровесників»
- В «Цікаві пригоди братів наших менших»

3. Що не давало заснути Найді? Познач.

- А різке похолодання
- Б реп'яхи
- В котячо-мильно-цукерковий запах

4. Познач, чому плакала Дівчинка.

- А вона не знала, де живе
- Б вона загубила хом'яка Терточку
- В вона злякалася собаки Найді

5. Закінчи речення.

Найда зрозумів, де можна знайти хом'яка, тому що _____

6. Покажи стрілочкою слово, яким закінчується речення, що найточніше висвітлює головну думку твору.

Миколка підганяв Дівчинку	•	• гарчить.
Дівчинка стрибає від радості й цілує	•	• не здогадався?
Рятівникам не лишить виказувати	•	• з хом'ячком.
Найда переможно	•	• радості.
Як він відразу	•	• не нюняла.
Миколка просить, щоб Дівчинка	•	• Терточку.

7. Запропонуй свій варіант заголовка до твору. Обґрунтуй свій вибір.

1. Прочитай уважно текст.

ЯК КОТЕНЯТКО ЗНАЙШЛО МАМУ

На осінньому листячку лежало котенятко. Ще зовсім маленьке, за людськими мірками — немовля. Воно сліпо тицяло мордочкою у різні боки і плакало.

— Мам, мам... — пицало мале. Воно замерзло і дуже хотіло їсти.

— Мам, мам, — жалібно гукало. Але, мама не чула. Вона була далеко.

А все тому, що вчора хлопчик-школяр узяв малого клубочка до себе додому. Лише тому, що хотів мати вдома тваринку. Бешкетнику було байдуже, що за ним бігла мама котенятка і плакала, що вона просила повернути їй дитину. Хлопчик не зважав. Він ніс малу пухнасту іграшку до себе додому. А вдома батьки зчинили галас, адже не можна без дозволу приносити додому тварин, коли заманеться!

От так і вийшло, що маленький котик знову опинився на холодній вулиці. Сам. Далеко від дому. Серед осіннього карнавалу листя і дощу. Далеко від мами.

Але він не здавався: «мам, мам...» — продовжував кликати. Та мами не було...

Коли вже почало сутеніти, сил у котеняти майже не залишилося. Мале втомлено розпростерлося на землі, як те самотнє листя, що падало з дерев. Аж, раптом:

— Вуханьчику, ти чий? — запитав лагідний голос.

Малий, не вірячи, що це звертаються до нього, все ж підняв голову.

— Вуханьчику — нахилилася до котенятка дівчинка. — Ти саменький тут, так?

А серце у малюка ледве не вистрибувало із грудей. Цей голос! Він такий ніжний, він такий теплий, він такий... такий мамин!

— Мам, — промуркотіло котенятко. — Мама!

А Таня, так звали дівчинку, поглянула на своїх батьків:

— Можна взяти котеня до нас? — запитала.

Дорослі між собою переглянулися, а потім ствердно кивнули:

— Бери. Але пообіцяй, що доглядати за ним будеш сама!

— Домовилися, — відповіла дівчинка і ще ніжніше притулила до серця маленький клубочок. — Тепер я буду для тебе мамою, Вуханьчику.

— Мам... — вже крізь сон, ствердно відповів малюк.

А навколо кружляло у танку листя. Воно радісно виспівувало:
«Котенятко знайшло маму... маму... свою маму...»

Наталія Гуркіна, 295 слів

2. Познач, коли відбувалися описані події.

- А взимку
- Б восени
- В улітку

3. Чому котенятко плакало? Познач.

- А воно змерзло і хотіло їсти
- Б воно не могло знайти друзів
- В воно злякалося темряви

4. Хто став мамою для котеняти? Познач.

- А хлопчик-школяр
- Б дівчинка Таня
- В бабуся-сусідка

5. Допиши речення.

Котенятко опинилося на вулиці, тому що _____

6. Віднови послідовність подій у творі. Простав цифри в порожні клітинки.

- Хлопчик ніс малого клубочка до себе додому.
- Серце у малюка ледве не вистрибувало із грудей.
- Маленький котик знову опинився на вулиці.
- Дівчинка придулила до серця маленький клубочок.
- На осінньому листячку лежало котенятко.
- Дорослі дозволили узяти котеня.

7. Напиши, що найбільше тебе вразило в тексті. Поясни чому.

1. Прочитай уважно текст.

ЛЕТІМО В САДОК

Онде велетень дуб, а онде молода берізка. Поруч неї струнка ялина, укутана снігом.

Але що це? Тук-тук, тук-тук... Це дятел! Довбе суху гілляку... А хто виглядає з-за соснового стовбура? Повзик. Він уважно зазирає у кожную шпарочку і прислухається до дзвінкого гомону. Він знає: то маленькі лісові синички. Але хто це говорить з ними?

— Не бійтеся, дурненькі! Там у годівничці насіння різного...

«Це велика синиця», — здогадався повзик.

— Ми згодні! — загукали маленькі синички. — Летімо скоріше!

Прилетіли у садок, а там біля годівниці галас стоїть, жодного слова не розібрати.

— Що це робиться, — кричать маленькі пташки, — ми не можемо цілого насіння луцтити, а роздавлене більш поїли! Дядьку снігуре, скажіть їм що-небудь.

Не хотілося снігурові встрявати у сварку, а все-таки довелося.

— Замовкніть, — сказав сердито снігур, — бо я й дзьобом не ворухну!

Птахи враз замовкли. Снігур понав.

— Так-от, громадо, оскільки ми опинилися у скрутному становищі, то я вважаю... Так-от, той, хто вміє луцтити ціле насіння, роздавленого щоби не займав, як не хоче скуштувати мого дзьоба! Маленьких лісових синичок не кривдити, чуєте? Бо користь від них лісам неабияка.

Краще б снігур про користь зовсім не говорив, бо тут таке почалося...

— А ми!!! — закричали великі синиці. — Хто сади від гусені рятує?

— Правильно кажуть! — вигукнув горобець. — Синиці щороку...

— Сам знаю про синиць, а від тебе яка користь? Лізеш у вічі всім! — озвався до горобця снігур.

— Не кривдь його, — вступилися за горобця інші птахи, — він пташенят також комахами вигодовує.

Усі птахи знали, що користь від снігура не більша, ніж від горобця, та докоряти йому цим ніхто не став.

Снігур ніби й не чув. Змахнув крилами і полетів за городи. Тут птахи помітили хлопчика, що наближався до годівнички. Підійшов він до яблуні і насипав з торбинки різного насіння.

Незабаром весна. А як прийде літо, у цьому садку жодного яблука з черв'яком не знайдеш. Усіх шкідників винищать невтомні пернаті трудівники.

За Юрієм Старостенком, 301 слово

2. Познач жанр прочитаного твору.

- А народна казка
- Б літературна казка
- В байка

3. Познач, хто запросив маленьких синичок у садок.

- А хлопчик
- Б повзик
- В велика синиця

4. Хто стежив за порядком біля годівниці? Познач.

- А снігур
- Б дятел
- В горобець

5. Закінчи речення.

У творі йдеться про _____

6. Покажи стрілочкою слово, яким закінчується прислів'я, що найточніше висвітлює головну думку твору.

Без труда нема	•	має.
Де багато пташок, там нема	•	дзьоб.
Хто б дятла знав, якби не його	•	хвалить.
Горобець маленький, а серденько	•	комашок.
Ранні пташки росуть, а пізні слізки	•	ллють.
Кожна пташка своє гніздо	•	плода.

7. Запропонуй свій варіант заголовка до твору. Обґрунтуй свій вибір.

1. Прочитай уважно текст.

ВОРОНИ — ВОНИ ТАКІ...

Якось я сидів на балконі, знічев'я спостерігав, що робиться у дворі. На сусідньому балконі так само сиділа старенька бабуся, а під її балконом походжали голуби: видно, звикли, що бабуся їх підгодовує.

Ось бабуся кинула голубам підгорілу хлібну шкоринку. Ті спершу накинулись на неї, а потім розбіглися, розчаровані: суха шкоринка, не вдзьобаєш. А я помітив, як на стовпі навпроти мого балкона причаїлася стара ворона. Невже, міркую, вона помітила шкоринку і теж хоче поласувати? Ну-ну, думаю, спробуй, голуби вже наїлися...

Ворона справді спустилася на землю і клюнула шкоринку. Суха, не вдзьобнеш. Перевернула її, ще раз дзьобнула, а там ще сухіша. Думав, полетить собі. Аж ні, схопила шкоринку і полетіла до воріт, де після дощу була калюжа. Кинула шкоринку у воду, разів зо три перевернула, щоб таки намокла, і оглянулася, чи ніхто не претендує на її здобич. Ні, дівтора гралася далеко, а голуби розбрелися попід деревами. Тоді, вдоволена, спритно вхопила мокру шкоринку дзьобом, повернулася на свій стовп та й заходилася ласувати... Хіба не розумниця?

А то ще якось надворі я годував свого Рекса. Той швидко справився із короткою вечерєю, але в місці залишив недоїдений шматок хліба.

Це, видно, помітили зголоднілі ворони й одразу опустилися на траву. Але тільки одна з них наблизилась до собачої посудини, як Рекс загарчав і кинувся на неї. Ворони злякано розлетілися.

Посідали на деревах у другому кінці двору, потім знову полетіли до миски. Та пожадливий пес і тут відігнав непроханих гостей.

Тоді сталося несподіване. За третім разом зграйка розділилася. Дві ворони полетіли до миски, але сіли на такій відстані, що Рекс не звернув на них уваги. А третя раптом, зробивши коло, сіла позаду собаки і щосили дзьобнула його в хвіст. Той зі страху та від болю крутнувся, кинувся, щоб упіймати нахабу, а тим часом дві ворони плигнули до миски, вхопили хліб — і на дерево.

Отакі ворони!

Дмитро Прилюк, 300 слів

2. Познач жанр прочитаного твору.
- А оповідання
 - Б літературна казка
 - В легенда
3. Познач, чим бабуся підгодовувала голубів.
- А соняшниковим насінням
 - Б хлібними шкоринками
 - В салом
4. Кого перехитрили ворони? Познач.
- А бабуся
 - Б голубів
 - В Рекса
5. Закінчи речення.

У творі йдеться про _____

6. Покажи стрілочкою слово, яким закінчується прислів'я, що найточніше висвітлює головну думку твору.

Воля пташці краца від золотої	•	•	не бути.
Добре гніздо, добрі й	•	•	допоможе.
Де сила не може, там розум	•	•	печеного.
Вороні соколом	•	•	клітки.
Пташка красна пір'ям, а людина —	•	•	знаннями.
Не вми вченого їсти хліба	•	•	птахи.

7. Запропонуй свій варіант заголовка до твору. Обґрунтуй свій вибір.

Навчальне видання

Сапун Галина Михайлівна

**ЗБІРНИК ПІДСУМКОВИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ
З ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ**

4 клас

Редактор *Людмила Грибчук*
Літературний редактор *Людмила Олійник*
Дизайнер обкладинки *Віталій Нехай*

Виготовлено згідно із СОУ 22.2-02477019-07:2012

Формат 70x100/16. 2,6 ум. др. арк. 1,19 обл.-вид. арк. Тираж 5000. Замовлення № 16-805.

Видавець і виготовлювач Редакція газети «Підручники і посібники»
46000, м. Тернопіль, вул. Поліська, 6а. Тел.: (0352) 43-15-15; 43-10-21.

Збут: zbut@pp-books.com.ua Редакція: red@pp-books.com.ua

Виробництво: print@pp-books.com.ua
www.pp-books.com.ua

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
серія ДК № 4678 від 21.01.2014 р.

Книга-поштою: а/с 376, Тернопіль, 46011.

Тел.: (0352) 42-43-76; 097-50-35-376

post@pp-books.com.ua

Видавництво «Підручники і посібники»
пропонує комплект для підготовки
і проведення ДПА

✓ Збірники підсумкових контрольних робіт

✓ Відповіді до збірок підсумкових
контрольних робіт

Замовляйте книги на сайті:
www.pp-books.com.ua

ISBN 978-966-07-3056-4

КНИГА ПОШТОЮ

46011, Тернопіль 11, а/с 376

Тел. (0352) 42-43-76

097-50-35-376

E-mail: post@pp-books.com.ua

46000, м. Тернопіль, вул. Поліська, 6А. Тел.: (0352) 43-15-15; 43-10-21

Збут: zbut@pp-books.com.ua Редакція: red@pp-books.com.ua Виробництво: print@pp-books.com.ua

Скачано з www.erudyt.net